

Adviesraad Sociaal Domein Zuidplas

Weidezoo 62
2841 SP Moordrecht
secretarisadviesraadzuidplas@gmail.com
www.adviesraadzuidplas.nl

Aan het college van B&W van de gemeente Zuidplas
Postbus 100
2910 AC Nieuwerkerk aan den IJssel

Datum: 11 augustus 2020

Betreft: Advies over de evaluatie van het Beleidskader Armoede en Schulden

Geacht college,

De adviesraad vindt een tussentijdse evaluatie van het Beleidskader Armoede en Schulden 2018-2022 positief. De evaluatie is overzichtelijk en duidelijk geschreven. De adviesraad vindt het ook positief dat er nu een actuele armoedemonitor beschikbaar is.

Wel heeft de adviesraad een aantal opmerkingen bij deze evaluatie. Deze gaan achtereenvolgens over de (methode van de) evaluatie en over een aantal onderwerpen. Onderwerpen die naar het oordeel van de adviesraad meer aandacht verdienen. Tot slot heeft de adviesraad nog enkele vragen bij onderdelen van de evaluatie.

Vooraf

Vooraf wil de adviesraad opmerken dat hij in de evaluatie aandacht mist voor het particulier initiatief. De evaluatie betreft weliswaar het gemeentelijk beleid, maar dit beleid krijgt vorm in een maatschappelijke omgeving. Daarin spelen bijvoorbeeld kerken, voedselbanken en lokale initiatieven een belangrijke en onmisbare rol in het verminderen van de gevolgen van armoede en het steunen van betrokkenen. Dit bleek onder andere uit de door de gemeente georganiseerde meetup.

De adviesraad is van mening dat deze particuliere initiatieven een belangrijke rol spelen en adviseert deze initiatieven zowel in beleid als in de evaluaties een duidelijke plaats te geven.

De evaluatie

De evaluatie richt zich op het beleidskader armoede en schulden en op de vraag in hoeverre het beleid en de beleidsmaatregelen uit dat kader uitgevoerd zijn. Dit wordt weergegeven met een stoplichtsysteem en met aanvullende teksten.

Geen meetbare doelstellingen

De adviesraad constateert dat het beleid met betrekking tot armoede en schulden geen meetbare doelstellingen kent. De evaluatie kan dus niet duidelijk maken of het beleid en de nieuwe initiatieven het gewenste resultaat hebben gehad of hebben bijgedragen aan dat resultaat.

Beperkt koppeling met de financiën

Verder constateert de adviesraad dat in de evaluatie wel de uitgaven aan armoedebeleid worden genoemd maar dat niet duidelijk is hoeveel financiële middelen beschikbaar zijn voor dit beleid (afkomstig van het Rijk en de gemeente en eventueel anderen). Ook is niet duidelijk of die middelen toereikend zijn en hoe een overschot of tekort verklaard kan worden.

De adviesraad adviseert in de evaluatie een verband te leggen tussen het beleid en de financiële middelen die beschikbaar zijn en die nodig zijn.

Als voorbeeld noemt de adviesraad hier de bijzondere bijstand. Daarvoor waren de volgende bedragen beschikbaar:

2017 Uitgaven € 422.000, beschikbaar € 508.000, overschot € 86.000.

2018 Uitgaven € 487.000, beschikbaar € 498.000, overschot € 11.000.

2019 Uitgaven € 464.000, beschikbaar € 492.000, overschot € 28.000.

Gegevens afkomstig uit bestuursrapportage van Sociale Zaken IJsselgemeenten over het 4^e kwartaal 2019.

Geen vragen aan de doelgroep

De evaluatie gaat over het beleidsproces en de daarin al dan niet gezette stappen. Wat ontbreekt in de evaluatie is de vraag hoe degenen op wie het beleid is gericht dit ervaren.

De adviesraad adviseert bij een volgend beleidskader en de evaluatie daarvan de doelgroep en andere partijen die actief zijn op dit beleidsterrein erbij te betrekken.

Geen aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen

De adviesraad mist in de evaluatie aandacht voor economische en sociale veranderingen. Zo is de verwachting dat de armoede de komende jaren zal toenemen (CPB, SCP) en dat de economische gevolgen van de Corona-crisis voor een extra toename zullen zorgen (SCP, Divosa).

De adviesraad begrijpt dat het nu nog te vroeg is om de gevolgen van deze ontwikkelingen goed te kunnen inschatten.

Wel adviseert de adviesraad deze ontwikkelingen in ieder geval te benoemen en te onderkennen dat deze waarschijnlijk extra beleidsmatige inzet zullen vragen.

Meer aandacht nodig voor ...*Schuldhelpverlening*

Schuldhelpverlening is een van de weinige instrumenten waarmee de gemeente langdurige armoede daadwerkelijk kan voorkomen. In de evaluatie wordt aan schuldhelpverlening weinig aandacht besteed. Dit terwijl bekend is dat schuldhelpverlening moeizaam verloopt (Nationale Ombudsman). Een punt dat ook genoemd is in de meet-up.

In de evaluatie wordt (p. 11) genoemd dat 117 huishoudens een vorm van schuldhelpverlening hebben gekregen. Landelijk wordt ervan uitgegaan dat een op de tien huishoudens te maken heeft met problematische schulden. Volgens andere bronnen gaat het zelfs om een op de vijf huishoudens. Voor Zuidplas gaat het dan om ten minste 1700 huishoudens. Er wordt dus nog geen tien procent bereikt.

Het beperkte bereik is voor Capelle aan den IJssel aanleiding geweest om de schuldhelpverlening te onderzoeken (Rekenkamer Capelle).

De adviesraad adviseert in de evaluatie meer aandacht te besteden aan (de uitvoering van) de schuldhulpverlening en te onderzoeken waarom het bereik zo laag is en hoe dit vergroot kan worden.

Communicatie

Tijdens de meetup armoede en schulden is nadrukkelijk aandacht gevraagd voor een goede communicatie en informatievoorziening over de verschillende regelingen en voorzieningen in Zuidplas. Uit de evaluatie blijkt dat een (digitale) sociale kaart nog niet ontwikkeld is.

De adviesraad adviseert de ontwikkeling van een goed bereikbare digitale sociale kaart met spoed ter hand te nemen.

Ook adviseert de adviesraad om in de communicatie nadrukkelijk rekening te houden met mensen die beperkt taalvaardig zijn en met mensen die moeite hebben met digitale informatie.

Verbeterpunten

In de lijst van verbeterpunten ligt de startdatum van veel verbeterpunten ver weg; de meeste in het jaar 2021. De belangrijkste zelfs pas na de tweede helft van het jaar 2021. Dit betekent dat er nog een jaar geen verbetering in gang wordt gezet.

De adviesraad adviseert verbeteringen zo snel mogelijk te laten ingaan. Voor de betrokkenen kan een paar maanden een groot verschil maken.

Onderwijs

In het beleidskader en de evaluatie komt onderwijs niet aan de orde. Armoede kan leiden tot slechtere schoolprestaties.

De adviesraad adviseert om initiatieven voor huiswerkbegeleiding, zomerscholen en dergelijke die kinderen die het moeilijk hebben extra steun geven in hun schoolloopbaan te stimuleren en te faciliteren.

Vragen

Verschil tussen dorpen

In de evaluatie (p. 9) wordt een verschil gesignaleerd tussen de dorpen Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht enerzijds en Zevenhuizen en Moerkapelle anderzijds wat betreft kinderarmoede.

De adviesraad adviseert om na te gaan wat ten grondslag ligt aan deze verschillen. Mogelijk dat deze grondslag ook benut kan worden bij de ontwikkeling van beleid voor de andere kernen.

Armoede en jeugdzorg

Uit de evaluatie blijkt dat van alle minimahuishoudens er 110 een of meerdere kinderen met een jeugdwet indicatie hebben (p. 12). Dit betreft 12%. Dit percentage is lager dan de overlap tussen armoede en jeugdwet indicaties in andere gemeenten. Daar ligt dit gemiddeld tussen de 20% en 25%.

Is er een verklaring voor dit grote verschil?

Regeling schoolgaande kinderen

Deze regeling lijkt een laag bereik te hebben en ook aanzienlijk lager dan in andere gemeenten (p. 12).

Is er een verklaring voor dit verschil en zijn er plannen om de bekendheid en het bereik van de regeling te vergroten?

Vroegsignalering

Bij de verbeterpunten (p. 19) wordt aangegeven dat in de (nieuwe) wet wordt geregeld dat bij signalen van betalingsachterstanden op twee van de volgende onderdelen schuldhelpverleners contact met de betreffende inwoner gaan opnemen. Het gaat om de volgende vaste lasten: huur, energie, drinkwater, en zorgverzekering. Voor huur is er sprake van een signaal bij twee maanden betalingsachterstand, voor energie en water bij drie maanden achterstand en bij de zorgverzekering vanaf vier maanden achterstand. De adviesraad vindt dat dit een verbetering is ten opzichte van de huidige situatie. Maar ook bij vroegsignalering is al gauw sprake van een schuld van meer dan 1000 euro.

Verder wijst de adviesraad erop dat in het Beleidskader Sociaal Domein een vernieuwing van het convenant huisuitzetting is aangekondigd.

Dit (vernieuwde) convenant verdient volgens de adviesraad een plaats in het thema armoede en schulden.

Dit advies is, omdat de adviesraad niet vergadert in de zomervakantie, na een raadpleging van de leden via e-mail vastgesteld op 10 augustus 2020.

De adviesraad is gaarne bereid het advies toe te lichten.

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Zuidplas,

Machteld Dutman
Voorzitter

Hans van der Meer
Secretaris